

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2022. gada 26. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Irēna Kucina un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 125/2022),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu
atzīt Latvijas Soduzpildes kodeksa 138.⁸ panta trešo daļu (turpmāk – apstrīdētā
norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme)
92. pantam un Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas
(turpmāk – Konvencija) 6. panta 1. punkta pirmajam teikumam, kā arī attiecībā uz
Pieteikuma iesniedzēju spēkā neesošu no 2021. gada 6. jūlija.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka ar probācijas uzraudzību notiesātā
uzraudzības laikā pieņemtie Valsts probācijas dienesta lēmumi nav apstrīdami vai
pārsūdzami, izņemot Latvijas Soduzpildes kodeksa 138.⁸ panta otrajā daļā
minētos gadījumus.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts

pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei un Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Tādējādi pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar tiesas spriedumu krimināllietā Pieteikuma iesniedzējs atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā un sodīts citstarp ar probācijas uzraudzību uz diviem gadiem. Ar Valsts probācijas dienesta lēmumu Pieteikuma iesniedzējam noteikts pienākums ievērot aizliegumu sazināties ar noteiktiem cilvēkiem un apmeklēt probācijas programmu. Saskaņā ar apstrīdēto normu minētais lēmums nav apstrīdams un pārsūdzams.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka konkrētajā gadījumā ar Valsts probācijas dienesta lēmumu noteiktais aizliegums tikties ar konkrētu personu ierobežo viņa tiesības uz privāto dzīvi un ir nepamatots, taču apstrīdētā norma liedz viņam šo lēmumu apstrīdēt un pārsūdzēt. Tādējādi esot aizskartas viņam Satversmes 92. pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu un pārkāpts Konvencijas 6. panta 1. punkta pirmais teikums.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona ir tiesīga iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Saskaņā ar apstrīdēto normu Valsts probācijas dienesta lēmumi nav apstrīdami vai pārsūdzami. Izņēmums ir Latvijas Sodu izpildes kodeksa 138.⁸ panta otrajā daļā minētais gadījums, kad ar Valsts probācijas dienesta teritoriālās struktūrvienības lēmumu notiesātajam neatļauts ar probācijas uzraudzību izbraukt ārpus dzīvesvietas uz laiku, kas ilgāks par 15 dienām, mainīt dzīvesvietu vai izbraukt no noteiktas administratīvās teritorijas ar probācijas uzraudzību.

Tātad Valsts probācijas dienesta lēmums, ar kuru Pieteikuma iesniedzējam noteikts pienākums ievērot aizliegumu sazināties ar noteiktiem cilvēkiem un apmeklēt probācijas programmu, nav apstrīdams un pārsūdzams. Taču Pieteikuma iesniedzējs šo lēmumu apstrīdēja Valsts probācijas dienesta vadītājam, kurš sniedza atbildi Pieteikuma iesniedzējam, citstarp norādot, ka Valsts probācijas dienesta lēmums nav apstrīdams un pārsūdzams. Tāpat Pieteikuma iesniedzējs vērsās administratīvajā tiesā ar pieteikumu par Valsts probācijas dienesta lēmuma un Valsts probācijas dienesta vadītāja atbildes atzīšanu par prettiesisku. Taču tiesa atteicās pieņemt viņa pieteikumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka situācijā, kad tiesību norma paredz skaidru un nepārprotamu aizliegumu kādu lēmumu pārsūdzēt tiesā, personai nav citu iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (*sk. Satversmes tiesas 2014. gada 10. jūnija sprieduma lietā Nr. 2013-18-01 9. punktu*). Tātad konkrētajā situācijā nepastāv vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizsardzībai. Savukārt Pieteikuma iesniedzēja vērsanos pie Valsts probācijas dienesta vadītāja un pieteikuma iesniegšanu administratīvajā tiesā konkrētajā gadījumā nevar uzskatīt par vispārējo tiesību aizsardzības līdzekli.

6.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad Valsts probācijas dienests pieņēma lēmumu par pienākumu noteikšanu Pieteikuma iesniedzējam, tas ir, no 2021 gada 6. jūlija. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2022. gada 15. jūlijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš nav ievērots.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 125/2022).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš